

BP Kleiwegkwartier

Flora- en faunatoets t.b.v. het bestemmingsplan

Projectcode

DRU BW Bestemmingsplannen '15 / Kleiwegkwartier

Datum

14 april 2016

Versie

Definitief 2.0

Opdrachtgever

:

SO/ team bestemmingsplannen,
Projectleider Koen Lakerveld

Opsteller

M. Meijer

Collegiale toetsing

:

O. van Velthuisen

Samenvatting

Voor het gebied "Kleiwegkwartier" wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Het bestemmingsplan is grotendeels conserverend en bevat slechts beperkt nieuwe ontwikkelingen.

Voor dit bestemmingsplangebied is alleen de Flora- en faunawet relevant. Binnen dit plangebied is in het verleden (< 5 jaar) geen gericht onderzoek uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet (althans, niet bij de gemeente bekend).

Vanuit de Natuurdatabase van de Gemeente Rotterdam zijn een aantal waarnemingen binnen het plangebied bekend. Het betreft de strikt beschermde soorten: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatzvlieger, Huismus, Gierzwaluw, Sperwer, Steenbreekvaren en Tongvaren. Ook de strikt beschermde vissoorten Kleine modderkruiper en Bittervoorn zijn te verwachten. De meeste waarnemingen liggen rond de oudste landschappelijke structuren.

De beperkte hoeveelheid waarnemingen wil niet zeggen dat in het plangebied niet meer plekken geschikt zijn voor strikt beschermde soorten. Vanwege het ontbreken van gebiedsdekkend onderzoek zijn deze vaak niet opgemerkt.

De volgende delen van het plangebied zijn aangegeven op de Rotterdamse Natuurkaart (vastgesteld door college van B & W per 18 maart 2014) als kerngebieden en verbindingen: -Melanchtonpark (kerngebied Park, ambitielocatie en binnenstedelijke verbindingszone), -oeverzone van de Bergse plassen, -Ringdijk en -Rotte (binnenstedelijke ecologische verbindingen). Deze verbindingen liggen aan de noord- en oostrand van het plangebied. In het bestemmingsplan zijn geen ontwikkelingen opgenomen die effect op deze gebieden hebben.

Het bestemmingsplangebied is goed aangesloten op Natuurnetwerk Nederland. Effecten op de ecologische verbindingen zijn als gevolg van de in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen niet te verwachten.

Bij nieuwbouw is het advies om op lager gelegen platte daken soortenrijke groene daken toe te passen en nieuwbouw geschikt te maken voor medebewoning door vleermuizen, huismus en gierzwaluw door toepassen van open stootvoegen, (inbouw)nestkasten/stenen of nestdakpannen. Deze maatregelen komen de biodiversiteit in het plangebied ten goede en dragen daarmee bij aan realisatie van de Rotterdamse duurzaamheidsambitie van een groene, gezonde en klimaatbestendige stad.

Bij ruimtelijke ingrepen die plaats vinden binnen bestaande bestemmingen (zoals het slopen van gebouwen, ingrijpende renovatie, herinrichting, werkzaamheden in of aan waterlopen of de oevers daarvan of rooiwerkzaamheden) is voorafgaand aan de werkzaamheden een onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet verplicht.

Voor de volgende ontwikkelingen is een onderzoek in het kader van de Flora- en Faunawet nodig: -bouw van 40 woningen nabij de Melanchtonweg, - verbouwing tot woningen van de Christus Koningkerk aan het Statenplein. Deze twee ontwikkelingen leveren waarschijnlijk conflicten op met verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet.

De verwachting is dat bij het toepassen van de juiste mitigatie een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet verkregen kan worden.

Met inbegrip van bovenstaande is de conclusie dat het bestemmingsplan 'aanvaardbaar' is vanuit het oogpunt van de Flora- en faunawet en andere kaders m.b.t. natuur.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Planbeschrijving	6
2.1	Plangebied	6
2.2	Beschrijving plangebied	6
2.3	Mogelijk gemaakte ontwikkelingen	7
2.3.1	Gemengde bestemmingen en uitwisselbaarheid:	7
2.3.2	Winkelgebied Kleiweg:	7
2.3.3	Ontwikkelingen Ceintuurbaan:	7
2.3.4	Tramremise Kootsekade:	8
2.3.5	Wijzigingsbevoegdheden en uit te werken woonbestemming:	8
2.3.6	Reeds vergunde ontwikkelingen	8
2.4	Stedenbouwkundige studies en plannen	8
3.	Wetgeving en beleid	9
3.1	Het bestemmingsplan en natuurwetgeving	9
3.1.1	Relevantie van de NB-wet voor dit bestemmingsplan	10
3.1.2	Aanbevelingen vanuit wetgevend kader	10
3.2	Natuurnetwerk Nederland (EHS en PEHS)	11
3.3	De Rotterdamse Natuurkaart	11
3.4	Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie	11
4.	Beschrijving natuurwaarden in het plangebied	12
4.1	Algemeen	12
4.1.1	Natuurkaart Rotterdam	15
4.2	Eerder onderzoek	15
4.3	Natuurdatabase Rotterdam	16
4.3.1	Vogels	17
4.3.2	Vleermuizen	18
4.3.3	Planten	19
4.3.4	Kleine, grondgebonden zoogdieren	21
4.3.5	Vissen	21
4.3.6	Reptielen en amfibieën	21
4.3.7	Overige soortgroepen	21

4.3.8	Concluderend soorten	21
4.4	Ecologische verbindingen	21
4.4.1	Verbindingen binnen het plangebied	21
4.4.2	Aansluiting op Natuurnetwerk Nederland	22
5.	Gevolgen voor flora- en fauna	23
5.1	Overwegend conserverend	23
5.1.1	Zorgplicht	23
5.2	Ontwikkelingen	23
5.2.1	Gemengde bestemmingen en uitwisselbaarheid	23
5.2.2	Winkelgebied Kleiweg	24
5.2.3	Bedrijventerrein tussen spoorbaan en Ceintuurbaan	24
5.2.4	Tramremise Kootsekade	24
5.2.5	Wijzigingsbevoegdheden en nog uit te werken woonbestemming	24
5.2.6	Stedenbouwkundige studies en plannen	25
5.3	Analyse aanvaardbaarheid	25
6.	Kansen door de ontwikkelingen	27
6.1	Duurzaamheid	27
7.	Conclusies en aanbevelingen	28
	Literatuurlijst	29

1. Inleiding

Voor het plangebied “Kleiwegkwartier” te Rotterdam wordt in het kader van het Meerjarenprogramma actualisering bestemmingsplannen een nieuw bestemmingsplan opgesteld met als IMRO-code: *NL.IMRO.0599.BP1083Kleiwegkwart-*. In het gebied van het nieuwe bestemmingsplan geldt nu nog bestemmingsplan Kleiwegkwartier (559).

Het plangebied is gelegen in de wijk Hillegersberg-Zuid in Gebied Hillegersberg-Schiebroek. Het nieuwe bestemmingsplan voor Kleiwegkwartier legt overwegend de planologische situatie van de vorige bestemmingsplannen en gevoerde afwijkingsprocedures vast.

In een bestemmingsplan worden de beschermde natuurwaarden planologisch-juridisch veiliggesteld. Een nieuw opgesteld bestemmingsplan of een wijziging of actualisatie van een bestaand bestemmingsplan dient getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren (aanvaardbaarheidstoets). Het onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen welke natuurwaarden in de huidige situatie binnen het beoogde bestemmingsplan aanwezig zijn en potentiële conflicten die kunnen optreden bij toekomstige ontwikkelingen. Het betreft hier de:

- Juridische kaders: Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet.
- Beleidskaders: Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) en Rotterdamse Natuurkaart.

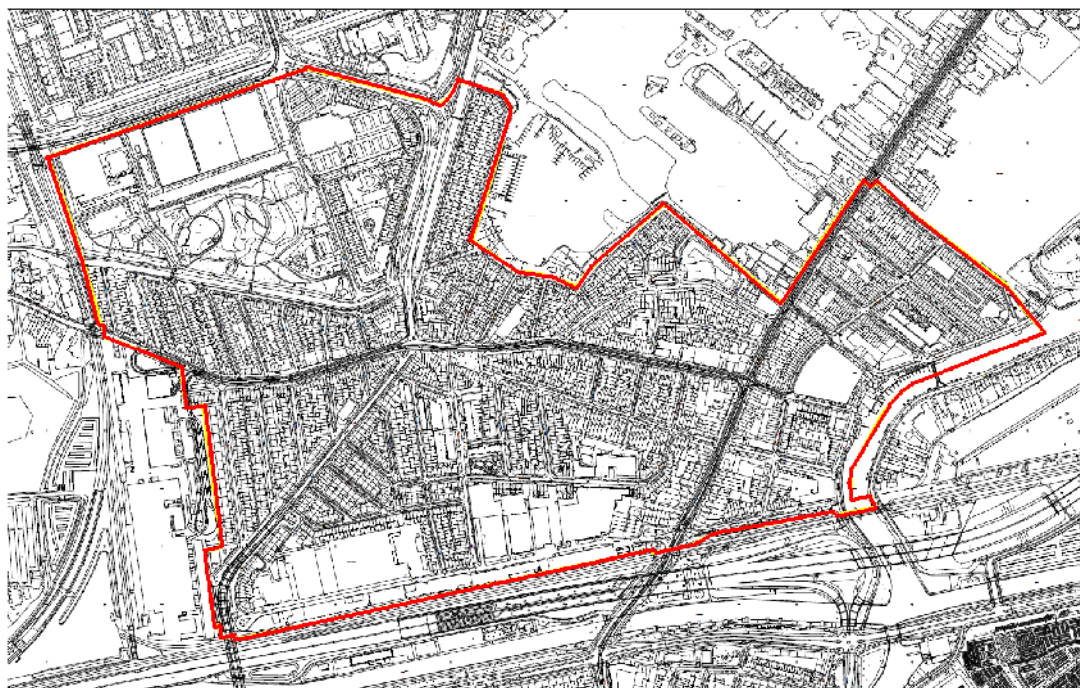
De Kleiweg

2. Planbeschrijving

Het huidige bestemmingsplan Kleiwegkwartier is vastgesteld in 2006 en is onherroepelijk geworden in 2007. In 2017 is het plan niet meer actueel. Dit is dan ook de reden dat dit plan nu opgepakt wordt. Het opstellen van het bestemmingsplan gebeurt in het kader van het Meerjarenprogramma actualisering bestemmingsplannen.

2.1 Plangebied

Het bestemmingsplangebied Kleiwegkwartier betreft een deel van Hillegersberg-Zuid. Het plangebied ligt ten noorden de spoorlijn Rotterdam – Gouda en wordt in het oosten begrensd door de Rotte. De noordelijke begrenzing wordt globaal gevormd door de Bergse Plassen (Prins Bernardkade, de Straatweg, Johan de Wittlaan,) en de Melanchtonweg, de westelijke begrenzing wordt gevormd door de Randstad Rail en de grens van de RET-werkplaats. . De begrenzing van het plangebied is met een rode lijn weergegeven in figuur 2.1.

Figuur 2.1: Bestemmingsplangebied "Kleiwegkwartier"

2.2 Beschrijving plangebied

Het Kleiwegkwartier kan omschreven worden als een buiten de ring gelegen levendige stadswijk met een stedelijk karakter. Delen van de wijk hebben een relatief hoge bebouwingsdichtheid en naast de woonfunctie komen er diverse andere functies voor zoals bedrijven, detailhandel, kantoren en maatschappelijke voorzieningen. Binnen het gebied zijn verschillende deelgebieden te onderscheiden, waaronder de structuurbepalende Kleiweg, het tuindorp aan de Bergse

Achterplas en de Ceintuurbaan waaraan meerdere functies gevestigd zijn. Het grootste deel van het plangebied is voor de oorlog gebouwd.

2.3 Mogelijk gemaakte ontwikkelingen

Het bestemmingsplan is in hoofdzaak conserverend van karakter. Wel zullen er wat afwijkingen zijn ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan Kleiwegkwartier (559). Deze zijn beschreven in de startnotitie Bestemmingsplan Kleiwegkwartier, 27 oktober 2015, versie 0.1. In het kort betreft dit:

2.3.1 Gemengde bestemmingen en uitwisselbaarheid:

Uitgangspunt is het zoveel mogelijk bieden van flexibiliteit. Daarom zijn op een aantal locaties gemengde bestemmingen opgenomen. Het betreft gebieden waar van oudsher al een mix van functies aanwezig is, zoals de Kleiweg, Straatweg of Kootsekade. Er zijn drie verschillende gemengde bestemmingen. Afhankelijk van het type gemengde bestemming zijn verschillende functies mogelijk zoals wonen, kantoren, dienstverlening, bedrijfjes, detailhandel en praktijkruimten. Op bepaalde locaties zijn ook maatschappelijke doeleinden en horeca toegestaan. Over het algemeen is de gemengde bestemming overgenomen uit het vorige bestemmingsplan. In vrijwel alle gevallen zijn de toegestane niet-woonfuncties alleen mogelijk op de begane grond. Op de verdiepingen mag uitsluitend gewoond worden.

2.3.2 Winkelgebied Kleiweg:

Om de gemeentelijke detailhandelsstructuur te versterken wordt er naar gestreefd de in het plangebied aanwezige detailhandel zoveel mogelijk te clusteren in het gebied aan weerszijden van de Kleiweg. Om die reden zijn op bepaalde locaties elders in het plangebied onbenutte detailhandelsmogelijkheden uit het vorige plan komen te vervallen.

2.3.3 Ontwikkelingen Ceintuurbaan:

In de huidige situatie vindt er op een aantal locaties aan de Ceintuurbaan detailhandel plaats. Deze bestaande en vergunde detailhandel is positief bestemd. Naast detailhandel en bedrijven zijn er een klimcentrum en een sportschool (Fit 4 Free) aanwezig binnen de bedrijfsbestemming. Er is geen concrete visie op het gebied. Hetzelfde geldt voor de strook gronden tussen de Ceintuurbaan en de spoorlijn, die in de huidige situatie gebruikt ten behoeve van parkeren, opslag en bedrijfsdoeleinden. Deze wordt bestemd conform feitelijk gebruik (bedrijventerrein), waarbij de mogelijkheid uit het vorige plan wordt overgenomen om ca. 1.500 m² nieuwe bedrijfsbebouwing te realiseren.

2.3.4 Tramremise Kootsekade:

De voormalige tramremise Hillegersberg aan de Kootsekade¹ wordt vooral gebruikt als uitvalsbasis voor toeristische trams en vinden er restauratie- en onderhoudswerkzaamheden plaats. Ook wordt het gebouw gebruikt als trammuseum. In het vigerende plan heeft het gebouw de bestemming 'tramremise', waardoor er in de huidige situatie in principe sprake is van strijdig gebruik. De remise wordt vooralsnog conserverend bestemd als 'Bedrijf – Tramremise', waarin het museale gebruik ook is toegestaan.

2.3.5 Wijzigingsbevoegdheden en uit te werken woonbestemming:

Aan de Hillegondastraat, Saffierstraat, Koraalstraat en Antony Duyklaan wordt de mogelijkheid uit het vorige bestemmingsplan overgenomen om de bestemming 'Bijzondere Doeleinden' te wijzigen naar woningen.

Ook de nog uit te werken woonbestemming in het noorden van het plangebied wordt uit het vorige bestemmingsplan overgenomen. Op basis van deze bestemming kan een woongebouw met 40 woningen en maximaal 12 woonlagen gerealiseerd worden.

2.3.6 Reeds vergunde ontwikkelingen

De volgende ontwikkelingen zijn al vergund en vaak ook al gerealiseerd. Toetsing aan de flora- en faunawetgeving moet in het vergunningentraject reeds hebben plaatsgevonden. Deze ontwikkelingen zijn daarom in deze flora en faunatoets buiten beschouwing gelaten

- Woningbouwproject 'De heeren van...' op de hoek van de Statenlaan en de Straatweg.
- Verbouwing Hout- en Meubileringscollege.
- Speeltuin 'De Torteltuin'.
- Klimhal en fitnesscentrum aan de Ceintuurbaan.
- 3 woonboten in de Rotte.

2.4 Stedenbouwkundige studies en plannen

- Christus Koningskerk: hier is een studie gaande naar de mogelijke transformatie naar woningen. Voor de kerk wordt de maatschappelijke bestemming uit het vorige plan overgenomen, waarbinnen woningen als nevenfunctie zijn toegestaan;
- Nieuwbouw op de locatie Kootsekade en Willem van Hillegaersbergstraat ter plaatse van de reeds gesloopte bebouwing. Het plan is in procedure.

¹ Aan de andere zijde van het bestemmingsplangebied ligt aangrenzend een voormalige treinfabriek welke nu nog in gebruik is als tramwerkplaats van de RET.

3. Wetgeving en beleid

Voordat een bestemmingsplan kan worden vastgesteld of daarin een wijzigingsbevoegdheid kan worden opgenomen is het van belang om vast te stellen of plan of wijzigingsbevoegdheid niet in strijd is met relevante wet- en regelgeving. Daartoe dient onder andere een onderzoek in het kader van de natuurwetgeving plaats te vinden.

In Bijlage 1 wordt het voor ecologie, flora en fauna relevante wettelijke kader geschetst².

Een eerste natuuronderzoek bestaat meestal uit het uitvoeren van een verkennend onderzoek flora en fauna (VO). In deze VO wordt het effect van de werkzaamheden die voortvloeien uit het plan of de wijziging beoordeeld op (mogelijk) aanwezige beschermde soorten (Flora- en faunawet) en beschermde gebieden (Natuurbeschermingswet en/of EHS) binnen de invloedssfeer van het plangebied. Wanneer geen effecten worden verwacht kan het bestemmingsplan worden vastgesteld of gewijzigd.

3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving

De Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet (zie bijlage 1) kennen geen procedurele vereisten bij het opstellen van ruimtelijke plannen. In de toelichting van het bestemmingsplan dient te worden gemotiveerd dat het plan aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet. Het begrip 'aanvaardbaar' betekent dat bij de uitvoering van het plan een vrijstelling geldt of dat vastgesteld is dat het verkrijgen van een ontheffing mogelijk is. Bij vaststelling van het (ontwerp-) bestemmingsplan dient de aanvaardbaarheidstoets aan de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet dus uitgevoerd te zijn.

Wanneer geen effecten worden verwacht kan het bestemmingsplan worden vastgesteld of gewijzigd. Wanneer wel effecten kunnen worden verwacht wordt doorgaans aan de hand van kennis over de mogelijkheden tot het verkrijgen van een ontheffing ingeschat of de Flora- en faunawet wel of geen belemmering is voor het vaststellen of wijzigen van het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan wordt dan dus op basis van 1) de ecologische quickscan en 2) de verwachting dat een ontheffing wel mogelijk is vastgesteld.

Uit jurisprudentie³ volgt echter dat de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing feitelijk pas duidelijk wordt in een ontheffingsprocedure. Bij het vaststellen van een bestemmingsplan of het opnemen of doorvoeren van een wijzigingsbevoegdheid dient dus in principe altijd een nader onderzoek plaats te vinden. Een ecologische quickscan is alleen afdoende wanneer daaruit blijkt dat in het plangebied geen beschermde soorten voorkomen of dat deze beschermde soorten geen enkele hinder ondervinden van de activiteiten die voortvloeien uit de voorgenomen wijzigingen.

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) van het Ministerie van Economische zaken adviseert daarom de volgende werkwijze:

² De hier beschreven situatie is van januari 2016. Op dat moment was de verwachting dat medio januari 2017 nieuwe wetgeving van kracht wordt.

³ Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State in uitspraken van; 29 december 2010, 27 april 2011 en 27 maart 2013.

- laat, wanneer beschermde soorten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, altijd een nader onderzoek uitvoeren;
- zijn beschermde soorten aanwezig en zijn er plannen om op de korte termijn activiteiten te ontplooiën, vraag dan een ontheffing aan, en stel het bestemmingsplan vast na het afgeven van de ontheffing;
- zijn beschermde soorten aanwezig en zijn de plannen nog niet concreet (bijvoorbeeld bij het opnemen van een wijzigingsbevoegdheid) beargumenteer in het bestemmingsplan dan goed dat het verkrijgen van een ontheffing in de lijn der verwachting ligt. Dit kan door het opnemen van mitigerende maatregelen in het bestemmingsplan en het verwijzen naar afgegeven ontheffingen in vergelijkbare situaties.

Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw van woningen) hoeft in het kader van het bestemmingsplan geen flora en faunaonderzoek uitgevoerd te worden. Wel dient voorafgaand aan de uitvoering van deze plannen nog een flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Bij nieuwe ontwikkelingen die worden opgenomen in het bestemmingsplan waarbij mogelijk beschermde soorten worden verwacht waarop een negatief effect kan optreden kan nader onderzoek noodzakelijk zijn. Het bestemmingsplan dient namelijk aan te tonen dat er geen negatieve effecten op beschermde soorten worden verwacht of, indien dit wel het geval is, dat er redelijkerwijs verwacht kan worden dat een ontheffing van de flora- en faunawet mogelijk is. Pas dan mag het bestemmingsplan worden vastgesteld. Indien er in de toekomst alsnog andere ontwikkelingen gepland worden, waarbij een bestemmingsplanwijziging of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient ook voor deze ontwikkeling opnieuw getoetst te worden aan natuurwetgeving. Mogelijk kan hieruit volgen dat nader onderzoek noodzakelijk is.

3.1.1 Relevantie van de NB-wet voor dit bestemmingsplan

Het dichtst bijgelegen Habitatrictlijngebied (Natuurbeschermingwet) is de Oude Maas (108) op 11,5 km afstand van de begrenzing van het plangebied. Dit habitatrictlijngebied is aangewezen voor de instandhouding van de habitattypen: Rivieren met slikoevers (H3270), voedselrijke zoomvormende ruigten van laagland (H6430) en Bossen op alluviale gronden (H91E0). Voor H6430 is er ook een uitbreidingsopgave. De habitatrictlijnsoort voor dit gebied is de Noordse woelmuis (H1340). Vanwege de grote afstand van het plangebied tot dit gebied zullen de in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen geen negatieve invloed op de habitatdoelstellingen van dit habitatrictlijngebied hebben. Dit betekent dat voor het bestemmingsplan Kleiwegkwartier alleen de Flora en faunawet relevant is.

3.1.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader

Het is altijd de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om na te gaan in hoeverre nader onderzoek en/of een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk is bij nieuwe ontwikkelingen, zoals sloop en ingrijpende renovaties, maar ook bij wijzigingen in watergangen/partijen en het rooien van bomen en struiken. Dit dient voorafgaand aan de aanvang van de uitvoering te gebeuren en geldt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen, ongeacht of deze binnen het bestemmingsplan mogelijk zijn. Mogelijk worden n.a.v. de voorgenomen ontwikkeling eisen gesteld aan de uitvoering en geldt een compensatieplicht. Het is aan te

bevelen hier in een vroeg stadium rekening mee te houden. De doorlooptijd van onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet kan namelijk in het ongunstigste geval oplopen tot 2 jaar.

Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen altijd de zorgplicht conform artikel 2 van de Flora- en faunawet.

3.2 Natuurnetwerk Nederland (EHS en PEHS)

In 1990 werd door het toenmalige ministerie van LNV als onderdeel van het Natuurbeleidsplan de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) geïntroduceerd. Het doel van de EHS was de afname van de Nederlandse biodiversiteit tot staan te brengen. Het plan was destijds in Nederland 750.000 hectare Kerngebieden, Natuurontwikkelingsgebieden en Verbindingszones te realiseren. De EHS moet aansluiten op de Europese ecologische infrastructuur (PEEN). ||Op provinciaal niveau was er aanvullend beleid; de PEHS. Na herijking in de periode 2010-2012 zijn de oorspronkelijke EHS-ambities versoerd en werd de uitvoering over een langere periode uitgesmeerd tot 2027. In 2014 is het EHS-beleid verder gegaan onder de noemer Natuurnetwerk Nederland (NNN). De uitvoering van dit beleid is naar de provincies gebracht.

3.3 De Rotterdamse Natuurkaart

Op 18 maart 2014 is door B&W de Rotterdamse Natuurkaart vastgesteld. In dit beleidsinstrument zijn de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van de ecologie en natuur vastgelegd. Ingezet wordt op het verbinden van gebieden waar ecologische kwaliteit aanwezig is. In het kaartgedeelte van de Rotterdamse Natuurkaart is de ecologische structuur van de gemeente Rotterdam op hoofdlijnen weergegeven. De kaart geeft kerngebieden waar hoge ecologische waarden aanwezig zijn of verwacht kunnen worden en de reeds aanwezige verbindingzones tussen deze kerngebieden en de verbindingzones met de PEHS. De Rotterdamse Natuurkaart signaleert ook de knelpunten in de ecologische structuur.

3.4 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

In de Rotterdamse Natuurkaart is geen verbinding gemaakt met het Rotterdams duurzaamheidsbeleid. Stedelijke ecologie kan echter wel bijdragen aan het beperken van een aantal risico's door klimaatverandering.

In het Programma Duurzaam 2015-2018 'Duurzaam dicht bij de Rotterdammer' staat bij de ambitie voor een groene, gezonde en klimaatbestendige stad, dat ingezet wordt op o.a. de thema's

- Meer groen: toename van bruikbaar groen (in en om) de stad en in de diversiteit daarvan;
- Droge voeten: een combinatie van waterveiligheid en versterken van de veerkracht van de stad;
- Duurzame gebieden: voor iedere gebiedsontwikkeling komen er standaard kaders en doelstellingen voor duurzaamheid.

Ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan deze thema's.

4. Beschrijving natuurwaarden in het plangebied

4.1 Algemeen

Het bestemmingsplangebied van het Kleiwegkwartier komt globaal overeen met de wijk Hilligersberg-Zuid.

De oudste structuren in het bestemmingsplangebied zijn de Rotte, de Straatweg, de Kleiweg en de Ringdijk. De straatweg is een stuk van de historische verbindingsweg die van Rotterdam naar Bergschenhoek loopt. Ten noorden van het bestemmingsplangebied ligt de Straatweg als een soort uitveeningsrestant tussen de Bergse Voor- en Achterplassen. De Kleiweg is de, over een zandige kreekrug lopende, oude verbindingsweg tussen de vroegere dorpen Hillegersberg en Overschie. De Kleiweg is ook de middeleeuwse ontginningsbasis van het gebied aan de noordzijde van Rotterdam. Direct ten westen van het bestemmingsplangebied is dat in het landschap nog herkenbaar. Binnen het plangebied eigenlijk niet meer behalve uit de oriëntatie van de zijstraten in het gedeelte ten westen van de Rozenlaan en Uitweg/Ringdijk. De Ringdijk is in basis een 18^e eeuwse dijk rond de, na uitveening, weer drooggemalen polder Schiebroek. Aan de oostzijde van het bestemmingsplangebied lag een zone met aan de Rotte gebonden kleinschalige industriële bedrijvigheid. Dit is nu grotendeels verdwenen.

Deze oude structuren zijn, op de Ringdijk na, ook de oudste bewoningsassen in het plangebied. Hoewel oude landschappelijke structuren in potentie de dragers zijn van de grootste ecologische kwaliteit zijn binnen het plangebied de Straatweg en de Kleiweg ook de plekken met langdurig intensief gebruik. Binnen het plangebied hebben deze twee wegen ook het meest stedelijke karakter. De aanwezigheid van "pockets" met zeer hoge biodiversiteit is dus niet zo waarschijnlijk maar niet geheel uit te sluiten. Deze zullen zich dan overigens vooral op particulier terrein bevinden.

Van de oeverzones van de Rotte is hoge ecologische kwaliteit wel bekend.

Tot de jaren 30 van de 20^e eeuw was buiten de hierboven genoemde historische structuren het overgrote deel van het plangebied overwegend landelijk van karakter.

De opening van de spoorbaan richting Gouda met een halteplaats aan de Straatweg in 1899 leidde tot de aanleg van een aantal vroege "forensenwoningen" aan de toepasselijk genaamde straat Villapark.

Villapark

In de jaren 20 van kwam de buurt ten oosten van de Straatweg tot ontwikkeling. Aansluitend op de oudere industriebebouwing langs de Rotte werd hier in 1923 ook een tramremise gebouwd. Voor de rest bestaat deze buurt vooral uit gesloten blokken boven- en benedenwoningen. Het grootste deel van de huidige bebouwing van het plangebied dateert echter uit de jaren '30. Het gebied is toen vrij snel volgebouwd.

Oostelijk deelgebied

In het kielzog van de opkomst van de Bergse plassen als populair watersportgebied in de jaren 20 is tussen de Kleiweg en de Bergse plassen een tamelijk luxe woonwijk gebouwd met veel groen. De grondgebonden woningen bestaan over het algemeen uit korte rijtjes met vrij steile met pannen gedekte daken. Langs de Bergse achterplas staan ook villatjes en twee-onder-een-

kappers waarvan sommigen ook rietgedekte daken hebben. Dit type wijken heeft door haar landschappelijke variatie over het algemeen een vrij hoge biodiversiteit.

Buurt bij Bergse achterplas

De buurten ten zuiden van de Kleiweg, ten oosten van de Straatweg rond de Rozenlaan zijn wat soberder van opzet. Hier staan meer gesloten bouwblokken met boven- en benedenwoningen. Deze hebben doorgaans pannendaken. Tussen deze bouwblokken staan hier en daar voormalige bedrijfsgebouwen. De meesten daarvan zijn echter in de afgelopen decennia verdwenen en vervangen door gestapelde bouw met platte daken. De potentiële biodiversiteit in deze delen is doordat de landschappelijke structuur eenzijdiger is lager dan die van de oude structuren of de luxueuzere tuinwijken.

Zuidelijk deelgebied

Aan de zuidzijde van het bestemmingsplangebied ligt langs de spoorbaan een wat ouder bedrijventerrein. Dit is een zeer onrustige omgeving. De ecologische kwaliteit van dit terrein is naar verwachting vrij laag.

In de noordwesthoek van het plangebied ligt het Melanchtonpark. Dit is een in de jaren 70 aangelegd bosachtig park waarin ook enkele sportvelden liggen. De bomen in het park beginnen voldoende op leeftijd te komen en de vroegere ringvaart van de Schiebroekse polder is onderdeel van het park. Het park kent voldoende open plekken en wordt niet overmatig druk gebruikt. Het park lijkt ook al enige jaren verstovende en al te rigoureuze ingrepen bespaard te zijn gebleven. Doordat het park ook nog vrij klein is, en dus op veel plekken aan wat oudere bebouwing grenst en op andere plekken aan grote open sportvelden met singels, kan van een zeer afwisselend landschap worden gesproken. De ecologische kwaliteit van dit park is naar verwachting zeer hoog.

4.1.1 Natuurkaart Rotterdam

In de Natuurkaart Rotterdam heeft het bestemmingsplangebied Kleiwegkwartier een gemiddelde verwachtingswaarde voor biodiversiteit.

Binnen het plangebied liggen gebieden met de wijktypologiën: Bedrijventerrein, Cultureel Stads- en Cultureel Tuindorpen.

Het Melanchtonpark is op de Natuurkaart aangeduid als kerngebied Park en als ambitielocatie. In de Natuurkaart Rotterdam zijn het Melanchtonpark, de oeverzone van de Bergse plassen, de Ringdijk en de Rotte aangegeven als binnenstedelijke ecologische verbindingen. Van deze verbindingen ligt Het Melanchtonpark ook daadwerkelijk binnen het bestemmingsplangebied. De andere verbindingen liggen aan de noord- en oostrand van het plangebied.

4.2 Eerder onderzoek

Binnen het bestemmingsplangebied is in 2010 het volgende voorgaande onderzoek uitgevoerd:

- Wilhelminalaan 21-67. de aanleiding voor het onderzoek was een noodzakelijke bodemsanering als gevolg waarvan alle beplanting moest worden verwijderd maar waarbij alle gebouwen bleven staan. Tijdens het onderzoek zijn enkele soorten broedvogels (Turkse Tortel, Winterkoning, Koolmees) aangetroffen. Het voorkomen van de Huismus kon niet worden uitgesloten. Een nader onderzoek naar de Huismus was daarom noodzakelijk maar is nooit uitgevoerd. Het voorkomen van gebouwbezonende vleermuizen werd wel verwacht in het plangebied. Het voorkomen van andere strikt beschermde soorten werd uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikte biotoop voor deze soorten.

Verdere onderzoeken zijn binnen het plangebied niet bekend.

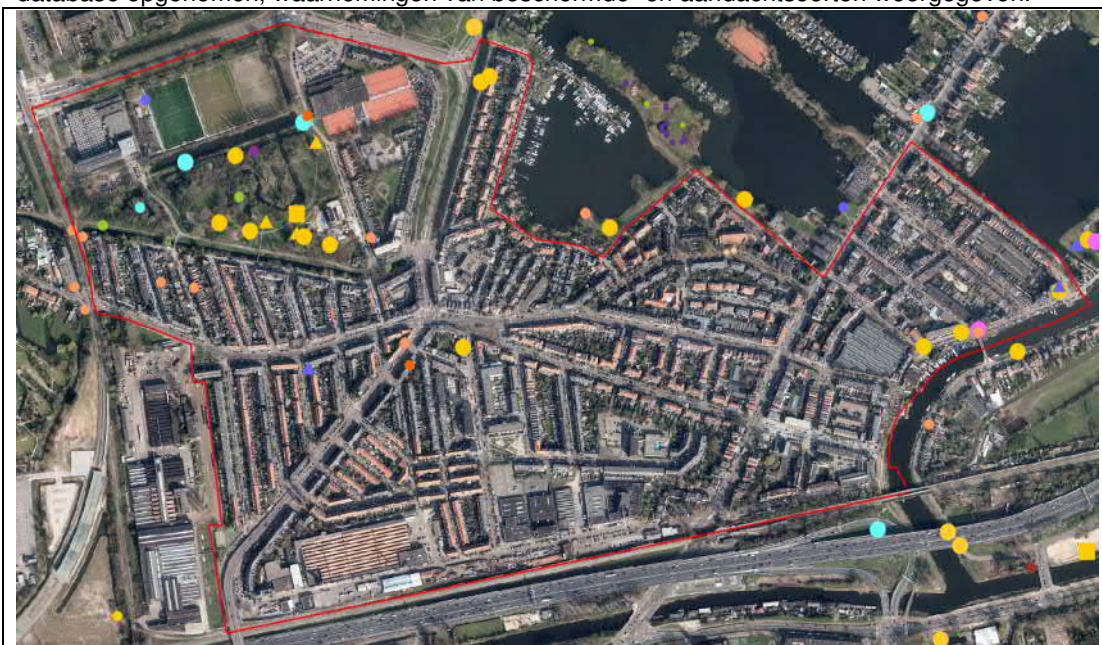
Aangrenzend aan het bestemmingsplangebied zijn de volgende voorgaande onderzoeken bekend. Deze onderzoeken zijn uitgevoerd in 2004 en 2005 en in juridische zin verlopen. De rapportages kunnen nog wel voor het plangebied relevante informatie bevatten.

- Uitbreiding Melanchtoncollege. Het voorkomen van vleermuisverblijfplaatsen werd op deze locatie onwaarschijnlijk geacht. Wel was de locatie geschikt voor broedvogels. Echter niet voor jaarrond beschermde soorten. Voor grondgebonden zoogdieren en amfibieën werd de locatie minder geschikt geacht.

- Schiebroek-Zuid. De aanleiding van het onderzoek was de voorgenomen herinrichting van deze wijk. De wijk Schiebroek-zuid grenst bij de Melanchtonweg aan het bestemmingsplangebied Kleiwegkwartier. Het plangebied Schiebroek-zuid is door heer groenstructuur aantrekkelijk voor vogels, vleermuizen en vliegende insecten. Ook is aannemelijk dat in deze wijk diverse soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën leven. Geconcludeerd is dat het in deze wijk goed mogelijk is dat er kraam- winterverblijfplaatsen van vleermuizen voorkomen en dat er dus nader onderzoek naar vleermuizen nodig is. Dit onderzoek is niet aangetroffen. Geadviseerd is verder nog een natuurparagraaf op te nemen in het op te stellen masterplan en natuurwetgeving ook op te nemen in de stedenbouwkundige randvoorwaarden.
- Bestemmingsplanonderzoek Kern en Plassen. Dit plangebied grenst ter hoogte van de Bergse voorplas en voor het gedeelte van de Bergse achterplas tot het Schapeneiland aan het bestemmingsplangebied Kleiwegkwartier. De kans op het voorkomen van vleermuizen en grondgebonden zoogdieren werd aanzienlijk geacht. Daarnaast komen er zeker broedvogels en amfibieën voor. Over de kans op jaarrond beschermde vogels en beschermde planten en insecten zijn geen uitspraken gedaan. Aanbevolen is op de ontwikkellocaties nader onderzoek te doen naar beschermde soorten.

4.3 Natuurdatabase Rotterdam

Voor een verdere indicatie van natuurwaarden is gebruik gemaakt van de Rotterdamse database Waarnemingen flora en fauna (update 2015). Hierin zijn alle waarnemingen flora en fauna opgenomen binnen gemeente Rotterdam van de afgelopen jaren (2009-2014). Het ontbreken van waarnemingen kan betekenen dat een soort ter plaatse niet voorkomt maar het kan ook betekenen dat er op die plaats nog geen onderzoek is gedaan. In figuur 4.1 zijn de, in de database opgenomen, waarnemingen van beschermde- en aandachtsoorten weergegeven.

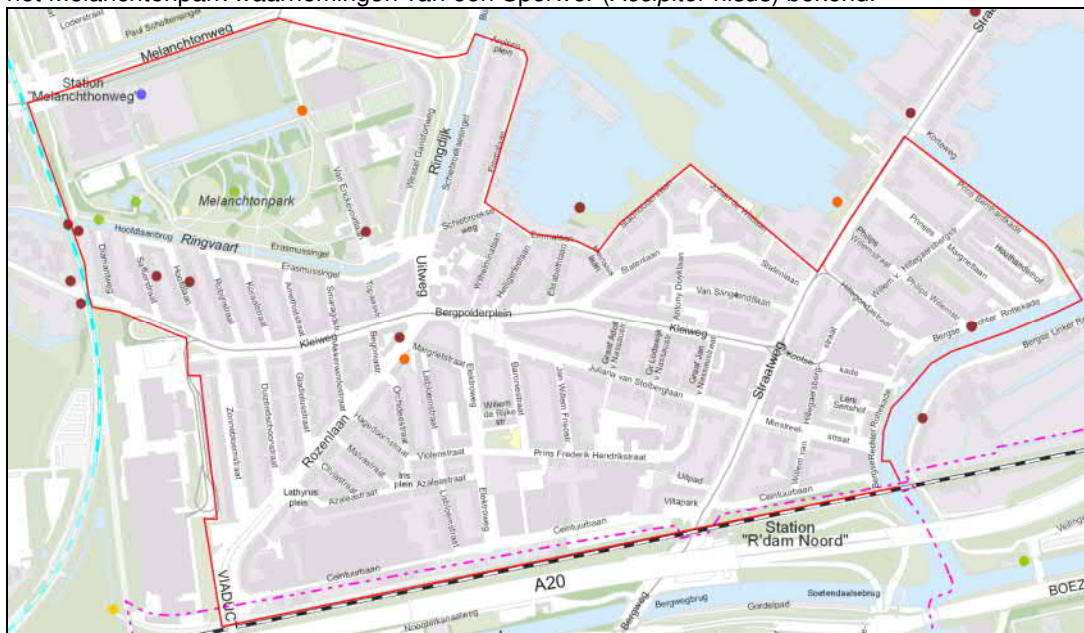

Figuur 4.1 bekende waarnemingen van beschermde soorten en aandachtsoorten in en rond het bestemmingsplangebied

Binnen het plangebied zijn een aantal waarnemingen gedaan van strikt beschermde soorten. Deze waarnemingen concentreren zich inderdaad langs de oude landschappelijke structuren en in het Melanchtonpark. Maar gelet op het groene karakter van het plangebied is het aannemelijk dat bij meer gericht onderzoek meer en meer verspreide waarnemingen van strikt beschermde soorten plaatsvinden. In de volgende paragrafen wordt nader ingegaan op de waarnemingen in verschillende soortgroepen.

4.3.1 Vogels

Verspreid door het plangebied zijn waarnemingen bekend van de jaarrond beschermde vogelsoorten Huismus (*Passer domesticus*) en Gierzwaluw (*Apus apus*) (Zie figuur 4.2). De waarnemingen van deze soorten zijn gedaan binnen de bebouwde omgeving. Daarnaast zijn in het Melanchtonpark waarnemingen van een Sperwer (*Accipiter nisus*) bekend.

Figuur 4.2 bekende waarnemingen vogelsoorten met jaarrond beschermde nest of verblijfplaats. Huismus = donkerrode punten; Gierzwaluw = oranje punten; Sperwer = groene punt.

Huisumus en Gierzwaluw zijn gebouwgebonden soorten welke vooral leven onder oudere pannendaken. Deze soorten zijn gevoelig voor ingrepen aan de dakconstructie van panden waar de kolonies van deze soorten broeden. De Huisumus is bovendien gevoelig voor ingrepen aan de groenstructuren binnen 200 meter van de verblijfplaatsen.

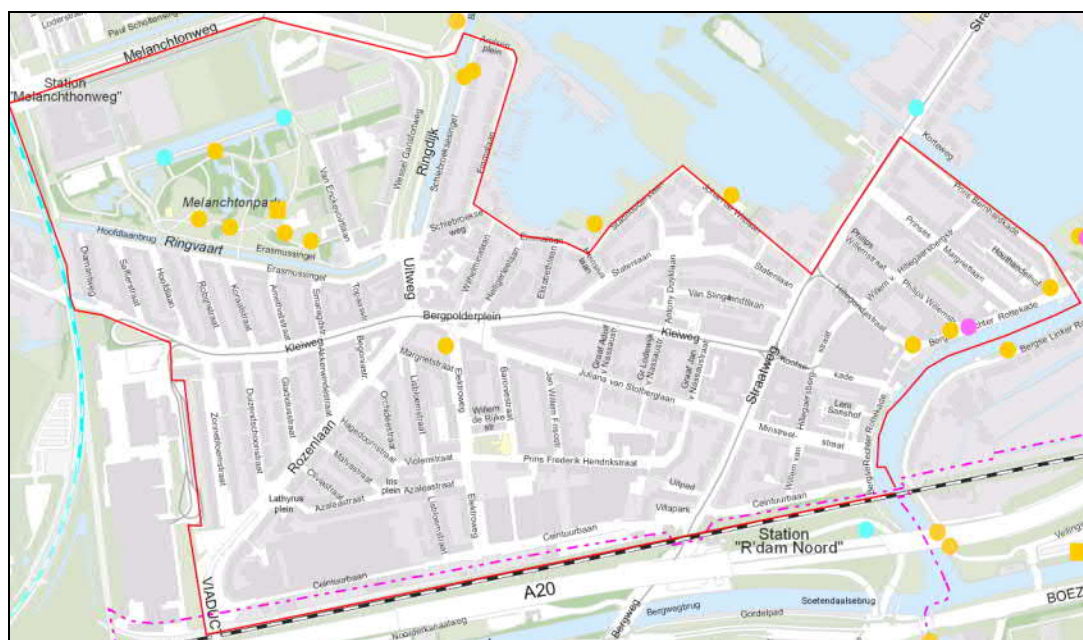
De Sperwer is niet gebouwgebonden en gebruikt hier vooral het Melanchtonpark en de groene zones langs de Bergse plassen.

In het Melanchtonpark is daarnaast ook de Aandachtsoort⁴ IJsvogel (*Alcedo atthis*) waargenomen.

4.3.2 Vleermuizen

In figuren 4.3 en 4.4 zijn aangegeven de waarnemingen van vleermuizen. Verspreid door het plangebied zijn de volgende soorten waargenomen: Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). Van de Gewone en van de Ruige dwergvleermuis zijn ook verblijfplaatsen in het plangebied bekend. Voor de vleermuizen zijn vooral de overgangen van stedelijke bebouwing naar groen en waterelementen van belang. De gebouwen bieden de mogelijkheid tot verblijfplaatsen en oriëntatie. De overgangen naar groen en water zijn vrijwel altijd rijk aan voor vleermuizen interessant voedsel.

Opvallend is dat er weinig waarnemingen van vleermuizen zijn in de dicht bij de spoorbaan en snelweg gelegen buurten. Dit komt waarschijnlijk omdat deze buurten nooit onderzocht zijn.

Figuur 4.3 waarnemingen Vleermuizen foeragerend en overvliegend. Gewone dwergvleermuis = oranje; Ruige dwergvleermuis = lichtblauw; Laatvlieger = paars.

⁴ Het betreft waarnemingen van vogels die aandacht behoeven bij beheer van en ontwikkelingen in de buitenruimte, exclusief beschermde soorten. Dit zijn de regionaal zeldzame soorten en soorten in de categorie "Rode lijst" zoals deze geldt in februari 2015.

Melanchtonpark

Figuur 4.4: waarnemingen Vleermuizen verblijfplaatsen. Gewone dwergvleermuis = oranje; Ruige dwergvleermuis = blauw.

4.3.3 Planten

Binnen het plangebied zijn waarnemingen van de beschermde plantensoorten Steenbreekvaren (*Asplenium trichomanes*) en Tongvaren (*Asplenium scolopendrium*) bekend. Deze muurflora groeit op wat oudere gebouwen zoals hier op het gemeentelijk monument Christus Koningkerk. Niet opgenomen in de database is een populatie Steenbreekvarens in de buurt tussen de Kleiweg en de spoorbaan aanwezig. Deze is recentelijk bij rioolwerkzaamheden aangetroffen. Direct buiten de grens van het plangebied groeit een van de grootste populaties Rietochissen (*Dactylorhiza majalis praetermissa*) van Rotterdam.

Tongvarens op Christus Koningkerk

Figuur 4.5: waarnemingen beschermde planten. Tongvarens = zalkleur; Steenbreekvarens = zwart; Rietorchis = donkerblauw.

Aandachtsoorten⁵ planten die verder zijn waargenomen betreffen Kamgras (*Cynosurus cristatus*), Waterscheerling (*Cicuta virosa*). Deze groeien net buiten het plangebied.

⁵ Het betreft waarnemingen van flora die aandacht behoeft bij beheer van en ontwikkelingen in de buitenruimte, exclusief beschermde soorten. Dit zijn de regionaal zeldzame soorten en soorten in de categorie "Rode lijst" zoals deze geldt in februari 2015.

4.3.4 Kleine, grondgebonden zoogdieren

Strikt beschermde grondgebonden zoogdieren komen in het stedelijk gebied van Rotterdam niet voor. Meer algemeen beschermde, grondgebonden zoogdiersoorten zijn wel te verwachten, zeker op plekken waar groen aanwezig is. Het gaat dan om o.a. soorten als mol, egel en huisspitsmuis. Geschikte plekken zullen dan vooral de (binnen)tuinen zijn in de woonwijken. Deze soorten betreffen algemeen beschermde, grondgebonden zoogdiersoorten (tabel 1), waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dient altijd de zorgplicht te worden nageleefd.

4.3.5 Vissen

In het plangebied zijn geen waarnemingen van wettelijk beschermde vissoorten bekend. Dit komt waarschijnlijk omdat het plangebied nooit op vissen is onderzocht. Uit eerdere onderzoeken binnen hetzelfde watersysteem als waarin het plangebied is gelegen moet worden opgemaakt dat het voorkomen van de beschermde soorten Bittervoorn (*Rhodeus amarus*) en Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) waarschijnlijk is. Voor vissen in algemene zin geldt altijd de zorgplicht. Bij werkzaamheden aan watergangen en waterelementen waar men vis verwacht, dient gewerkt te worden conform de gedragscode van de Unie van Waterschappen.

4.3.6 Reptielen en amfibieën

Strikt beschermde reptielen en amfibieën (zoals rugstreeppad en zandhagedis) kunnen op voorhand worden uitgesloten in het bestemmingplangebied. Het gebied biedt geen geschikt biotoop voor deze soorten en is hier ook nooit waargenomen. Meer algemeen beschermde amfibieën, zoals Gewone pad (*Bufo bufo*), Bruine kikker (*Rana temporaria*) en Kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), zijn wel te verwachten, vooral bij waterelementen. Overigens geldt voor algemeen beschermde amfibieën (tabel 1 soorten) een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dient altijd de zorgplicht te worden nageleefd.

4.3.7 Overige soortgroepen

Van overige soortgroepen zijn binnen Rotterdam geen waarnemingen bekend van soorten die strikt beschermd zijn onder de Flora- en faunawet. Ook zijn van de overige soortgroepen geen waarnemingen bekend van 'aandachtssoorten'.

4.3.8 Concluderend soorten

Op basis van de waarnemingen uit de Rotterdamse database Waarnemingen flora en fauna kan worden geconcludeerd dat binnen het bestemmingsplangebied Kleiwegkwartier delen een functie hebben voor beschermde en gebouwgebonden soorten uit de soortgroepen Vleermuizen, Vogels en Planten.

In het Melanchtonpark zijn waarnemingen van relatief veel verschillende beschermde en niet beschermde soorten bekend.

4.4 Ecologische verbindingen

4.4.1 Verbindingen binnen het plangebied

In paragraaf 4.1 zijn de binnenstedelijke verbindingen Langs de Bergse plassen, de Rotte en langs de Ringdijk al genoemd. De historische linten Kleiweg en Straatweg zijn voor zover ze

binnen het bestemmingsplangebied liggen voor de meeste soorten waarschijnlijk niet meer functioneel als ecologische verbindingzones.

4.4.2 Aansluiting op Natuurnetwerk Nederland

Het meest nabij gelegen onderdeel van de nationale en provinciale ecologische hoofdstructuur van voor de herijking uit 2011 is de ecologische verbindingzone welke aangelegd wordt tussen het Lage Bergsebos en de recreatiegebieden bij Schiebroek en Rodenrijs. Het ligt ongeveer 3 km van het plangebied.

Het Natuurnetwerk Nederland is aan de noordrand van Rotterdam bestaat sinds de herijking van het EHS-beleid uit een aantal losse stukken. De dichtstbij gelegen onderdelen van het Natuurnetwerk zijn de Wildersekade en Ackerdijkse plassen. Het bestemmingsplangebied Kleiwegkwartier is via de Ringvaart, het Schiebroekse park en het groengebied de Vlinderstrik goed met de Ackerdijkse plassen verbonden. Anderzijds is het plangebied ook via de Rotte goed op het Groene hart aangesloten. Het bestemmingsplangebied Kleiwegkwartier is in ecologisch opzicht dus goed ontsloten.

Vanwege de afstand en het overwegend conserverende karakter van het bestemmingsplan is het onwaarschijnlijk dat de door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen invloed kunnen hebben op de functionaliteit van Natuurnetwerk Nederland.

De Rotte.

5. Gevolgen voor flora- en fauna

5.1 Overwegend conserverend

Het bestemmingsplan is overwegend conserverend. De term 'conserverend' heeft betrekking op de bestemming; voor grote delen van het plangebied zullen bestemmingen niet wijzigen. Het is echter wel mogelijk dat binnen de delen van het bestemmingsplangebied waar sprake is van een conserverende situatie ruimtelijke ontwikkelingen plaats vinden. Ontwikkelingen binnen de bestaande bestemmingen, bijvoorbeeld sloop, renovatie, herinrichting en nieuwbouw kan echter wel degelijk leiden tot effecten op beschermde natuurwaarden. De gevolgen voor de aanwezige flora en fauna van werkzaamheden die binnen bestaande bestemmingen plaats gaan vinden dienen voorafgaand aan de uitvoering van die werkzaamheden onderzocht te worden.

Vooraf de in het bestemmingsplangebied voorkomende gebouwgebonden soorten (Huismus, Gierzwaluw, Steenbreekvaren, Tongvaren, Gewone dwergvleermuis en –in mindere mate- Ruige dwergvleermuis) zijn gevoelig voor ingrepen aan bestaande bebouwing.

Ook het grootschalig verwijderen van groen kan leiden tot effecten op de geschiktheid als leefgebied voor Huismussen en vleermuizen.

Bij ingrepen aan aanwezige bebouwing of groenelementen zal dan ook nader onderzoek moeten worden uitgevoerd naar de effecten op beschermde soorten.

5.1.1 Zorgplicht

Zorgplicht conform artikel 2 van de Flora- en faunawet is altijd van toepassing.

Naast de strikt beschermde soorten zijn ook meer algemene soorten te verwachten, zoals kleine zoogdieren (egel, mol) en algemene amfibieën (Gewone pad, Bruine kikker). Hiervoor geldt de zorgplicht. Ook voor vissen geldt altijd de zorgplicht. Bij werkzaamheden aan watergangen en waterelementen dient gewerkt te worden conform de gedragscode van de Unie van Waterschappen.

5.2 Ontwikkelingen

Vanwege de afstand en het overwegend conserverende karakter van het bestemmingsplan is het onwaarschijnlijk dat de door het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen invloed kunnen hebben op de functionaliteit van Natuurnetwerk Nederland.

5.2.1 Gemengde bestemmingen en uitwisselbaarheid

Op een aantal locaties wordt naast andere functies ook de bestemming wonen mogelijk gemaakt. Deze flexibilisering heeft in praktijk vooral betrekking op de begane grond verdieping van de panden en het zal vooral omvorming naar woningen betreffen. Ingrijpende verbouwingen aan de panden waarbij ook de dakconstructie wordt aangepast liggen daarbij niet voor de hand.

De kans dat er een conflict met verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zal ontstaan is daarom niet erg groot. Bij grote ingrepen aan gebouwen of sloop en nieuwbouw is toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving wel noodzakelijk.

5.2.2 Winkelgebied Kleiweg

De clustering van detailhandel in dit winkelgebied zal naar verwachting niet tot een grootschalige herstructurering van de bebouwing leiden. Bij grote ingrepen aan de bestaande gebouwen of sloop en nieuwbouw is toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving wel noodzakelijk. Er dient dan nog een flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd.

5.2.3 Bedrijventerrein tussen spoorbaan en Ceintuurbaan

Hier wordt 1500 m² nieuwe bebouwing mogelijk. De precieze invulling hiervan, en of er gebruik van zal worden gemaakt, is nog niet bekend. Dit bedrijventerrein is in zijn huidige vorm al een tamelijk dynamische omgeving. Gevoelige soorten zijn daardoor niet te verwachten. Tijdens het vogelbroedseizoen bestaat er een kleine kans op het voorkomen van nesten. Onder andere op de daken van de bestaande gebouwen. Indien hiermee rekening wordt gehouden is de kans op conflicten met de flora- en faunawet erg klein.

5.2.4 Tramremise Kootsekade

Bij eventuele renovatie of verbouwing van het gebouw dient nog een onderzoek naar gebouwgebonden dieren en planten uitgevoerd te worden. Hierbij dient specifiek gekeken te worden naar het gebruik van het dak van het gebouw door broedvogels. Er zijn echter op dit moment geen ontwikkelingen voorgenomen.

5.2.5 Wijzigingsbevoegdheden en nog uit te werken woonbestemming

Aan de Hillegondastraat, Saffierstraat, Hoofdlaan, Koraalstraat en Antony Duyklaan wordt het mogelijk de bestemming 'Bijzondere Doeleinden' te wijzigen naar woningen. In de regel worden de gebouwen in zijn geheel getransformeerd. Aanpassingen zullen vooral inpandig plaatsvinden. De kans op conflicten met verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet is bij inpandige aanpassingen niet erg groot. Anders wordt het wanneer ook werkzaamheden aan de schil van de gebouwen zullen plaatsvinden zoals: vervanging van kozijnen of gevels, na-isolatie of vernieuwing van daken. Bij grotere ingrepen aan de buitenzijde van gebouwen is toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving wel noodzakelijk.

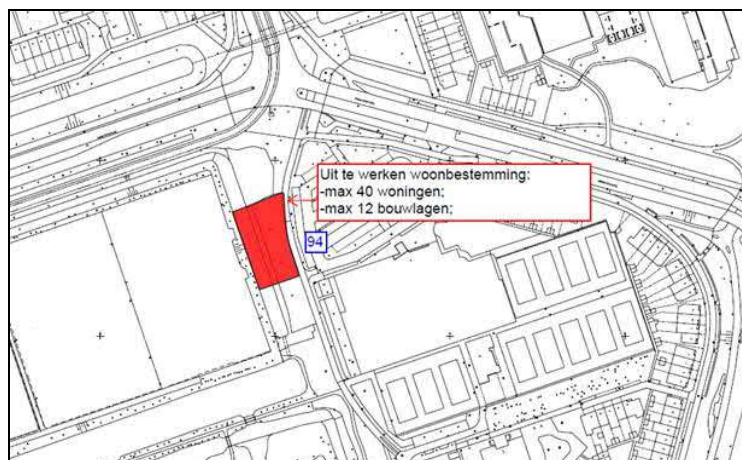
De uit nog uit te werken woonbestemming aan de Melanchtonweg ligt ter plaatse van het vroegere tijdelijke deelgemeentekantoor van Hillegersberg –Schiebroek. Na verwijdering van de tijdelijke bebouwing is de locatie in 2014 ingeplant met bosheesters. Binnen de uit te werken bestemming ligt ook een deel van de waterloop die rond de sportvelden ligt.

Het bouwrijp maken van de locatie zal het rooien van het aanwezige bosplantsoen noodzakelijk maken. Daarnaast zijn werkzaamheden aan de aanwezige waterloop te verwachten. Rooiwerkzaamheden moeten buiten het broedseizoen van vogels worden uitgevoerd om overtreding van de flora en faunawet te voorkomen.

De waterloop is verdacht voor het voorkomen van wettelijk beschermde vissoorten (Kleine modderkruiper en Bittervoorn). Werkzaamheden aan de waterloop kunnen schade aan de aanwezige populaties vissen toebrengen. De waterloop met het ernaast gelegen bosplantsoen zijn in gebruik als foerageergebied van vleermuizen (Gewone en Ruige dwergvleermuis). Zeer dicht bij de ontwikkellocatie is een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis bekend. Werkzaamheden binnen dit foerageergebied kunnen verstorend werken op het functioneren van

het leefgebied van deze soorten. In de bouwfase en eindfase bestaat risico op lichtverstoring van broedvogels en vleermuizen.

Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden is een onderzoek in het kader van de op dat moment vigerende natuurwetgeving dus noodzakelijk. Hierbij moet in ieder geval gekeken worden naar de soortgroepen: broedvogels, vleermuizen, grondgebonden zoogdieren en vissen. De verwachting is dat voor eventuele conflicten met verbodsbepalingen uit de flora- en faunawet mitigatie mogelijk zal zijn en ontheffing verkregen kan worden.

Figuur 5.1: locatie uit te werken woonbestemming.

5.2.6 Stedenbouwkundige studies en plannen

De Christus Koningskerk krijgt in het nieuwe bestemmingsplan de bestemming wonen. Het gebouw zal ingrijpend veranderd moeten worden om geschikt te zijn als woning. Op dit gebouw komt wettelijk beschermde muurflora (tabel 2) voor. Het gebouw is kansrijk voor vleermuizen en gebouwbewonende vogels. Voorafgaand aan de aanvang van de werkzaamheden moet een nader onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet worden uitgevoerd. Waarschijnlijk is ook een ontheffingsaanvraag nodig. Een ontheffing zal voor de tabel 2 soorten verkregen kunnen worden.

5.3 Analyse aanvaardbaarheid

Alleen de Flora- en faunawet is relevant voor dit bestemmingsplan.

Voor een aantal in het nieuwe bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen geldt dat er geen feitelijke ontwikkeling plaatsvindt. Dit betreffen aanpassingen van de bestemming aan de aanwezige situatie. De Flora- en faunawet is bij deze ontwikkelingen niet in het geding. Voor de meeste mogelijk gemaakte ontwikkelingen is de verwachting dat er geen grote ingrepen aan de bestaande gebouwen nodig zijn. In dat geval liggen conflicten met verbodsbepalingen onwaarschijnlijk.

Bij grotere ingrepen, zoals grondige renovatie, het vervangen van daken of sloop en nieuwbouw, onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet uitgevoerd worden. Het maakt daarbij niet uit

of het in dit bestemmingsplan nieuw mogelijk gemaakte ontwikkelingen of ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen betreft.

Voor de verbouwing volgend uit de transformatie van de Christus Koningkerk (Statenplein) tot woningen kan nu al aangegeven worden dat een nader onderzoek en waarschijnlijk ook een ontheffingstraject nodig zullen zijn. De mogelijk aan te treffen beschermde natuurwaarden betreffen vooral gebouwgebonden soorten uit de groepen: -Vogels met vaste rust- en verblijfplaats, Vleermuizen, Muurplanten. Hierbij is inpassing in de ontwikkelingen of compensatie mogelijk.

Bij de uit te werken woonbestemming aan de Melanchtonweg is er kans op verstoring van broedvogels, vleermuizen en vissen. Hiervoor zijn mitigerende maatregelen mogelijk. Ontheffingen zullen daarom, naar verwachting, verkregen kunnen worden. Het bestemmingsplan is daarom aanvaardbaar vanuit het oogpunt van de Flora- en faunawet.

Straatweg

6. Kansen door de ontwikkelingen

Bij nieuwbouw met platte daken kunnen groene daken toe worden gepast. Bij voorkeur wordt gekozen voor een soortenrijke beplanting. Soortenrijke groene daken dragen bij aan een gezonde stedelijke bijenstand en vergroten de soortenrijkdom in de wijk. Bij nieuwbouw met schuine daken, bijvoorbeeld een pannendak, zijn er mogelijkheden deze geschikt te maken voor o.a. huismus en gierzwaluw.

Sinds de recente aanpassing van het bouwbesluit is het mogelijk hoger gelegen open stootvoegen een breedte te geven van groter dan 1 centimeter (Bouwbesluit 2012 artikel 3.69 lid 2). Bij een breedte tussen anderhalf en 2 centimeter wordt de er achter gelegen spouwruimte geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Door bij nieuwbouw hoger gelegen ventilatievoegen deze breedte te geven neemt het aantal voor vleermuizen geschikte verblijfplaatsen in het bestemmingsplangebied toe. Geadviseerd wordt deze bredere stootvoegen toe te passen.

Bij werkzaamheden aan wateren in het plangebied kan gekozen worden voor het (plaatselijk) toepassen van natuurvriendelijke oevers of onderwater vooroevers. Behalve gunstig voor de waterkwaliteit leveren natuurvriendelijke oevers een positieve bijdrage aan de biologische diversiteit.

Indien er nieuw groen wordt aangebracht wordt aangeraden inheemse soorten te gebruiken. Ook de aanplant van hagen kan versterkend werken, vooral voor soorten als huismus.

6.1 Duurzaamheid

Hoewel het bestemmingsplan in belangrijke mate conserverend van karakter is, zijn er verschillende mogelijkheden om verder te verduurzamen. Uitvoering kan worden gegeven aan het Programma Duurzaam 2015-2018 “Duurzaam dicht bij de Rotterdammer”.

De Samenwerkingsovereenkomst Duurzaam Ontwikkelen die gesloten is met ruim 40 vastgoedpartijen biedt kansen om in de bebouwde omgeving aan de slag te gaan: door hergebruik van leegstaande panden, verduurzamen van de bestaande bebouwing en de realisatie van nieuwbouw, voorzien van een duurzaamheidslabel.

Vanuit ecologie kan aan de volgende Rotterdamse duurzaamheidsambities een bijdrage worden geleverd:

- Klimaatbestendigheid en gezondheid. Een grotere binnenstedelijke biodiversiteit buffert het ecologisch systeem beter tegen schommelingen. Dit is van belang bij de verandering van het klimaat. Goede ecologische binnenstedelijke verbindingen zijn van belang zodat soorten bij klimaatverandering kunnen migreren naar andere plekken in de stad. Bij het ontbreken van ecologische verbindingen kunnen soorten uit het stedelijke ecosysteem verdwijnen omdat ze geen nieuwe biotoop kunnen bereiken.
- Meer groen is te realiseren door, waar mogelijk, te kiezen voor de toepassing van de bovengenoemde groene daken. Ook gevelgroen met soortenrijke samenstellingen kan een bijdrage leveren aan zowel de vergroening van de stad als aan de biodiversiteit in de stad. Dit geldt ook voor de al genoemde aanleg van natuurvriendelijke oevers.

7. Conclusies en aanbevelingen

- Het bestemmingsplangebied is in het recente verleden (< 5 jaar) niet gericht onderzocht in het kader van de Flora- en faunawet.
 - Het bestemmingsplan is overwegend conserverend.
 - Vanwege de grote afstand tot het dichtstbij gelegen Natura 2000 gebied en de beperkte ontwikkelingen is de Natuurbeschermingswet niet van toepassing. Op dit moment (maart 2016) is alleen de Flora- en faunawet relevant voor dit bestemmingsplan.
 - Het dichtstbij gelegen onderdeel van Natuurnetwerk Nederland ligt op ca. 3 kilometer van het bestemmingsplangebied. Het bestemmingsplangebied is daar goed mee verbonden via de, in de natuurkaart genoemde, binnenstedelijke ecologische verbindingen Ringvaart, Melanchtonpark, oevers Bergse plassen en Rotte.
 - In de Rotterdamse Natuurkaart heeft het plangebied overwegend een gemiddelde verwachtingswaarde voor biodiversiteit. Het Melanchtonpark is in de Natuurkaart benoemd als kerngebied en bovendien als ambitielocatie.
 - Binnen het bestemmingsplangebied is het voorkomen van de volgende strikt beschermde soorten bekend: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatzvlieger, Huismus, Gierzwaluw, Sperwer, Steenbreekvaren en Tongvaren. De meeste waarnemingen van deze soorten liggen in nabij de oudste landschappelijke structuren. Van de vleermuizen zijn ook verblijfplaatsen in het bestemmingsplangebied bekend.
 - Het binnen het plangebied voorkomen van de strikt beschermde soorten Bittervoorn en Kleine modderkruiper is waarschijnlijk.
 - Aangezien er vooral sprake is van een overwegend conserverend bestemmingsplan met weinig ontwikkelingen worden op bestemmingsplanniveau geen significante effecten op beschermde soorten verwacht.
 - Ontwikkelingen die binnen bestaande bestemmingen plaats vinden moeten op projectniveau getoetst worden aan de relevante natuurwetgeving.
 - Voor de volgende ontwikkelingen is een onderzoek in het kader van de Flora- en Faunawet nodig:
 - uit te werken woonbestemmingen bij de Melanchtonweg,
 - transformatie naar woningen van de Christus Koningkerk aan het Statenplein.
- Verwacht wordt dat bij deze ontwikkelingen voldoende mitigerende maatregelen mogelijk zijn en dat het verkrijgen van een ontheffing mogelijk is.
- **Het bestemmingsplan, met inbegrip van bovenstaande, is 'aanvaardbaar' vanuit het oogpunt van de Flora- en Faunawet.**
 - Geadviseerd wordt bij nieuwbouw met platte daken soortenrijke groene daken toe te passen (Duurzaamheidsambitie: meer groen en diversiteit daarin en klimaatbestendigheid).
 - Geadviseerd wordt bij nieuwbouw deze geschikt te maken voor medebewoning door strikt beschermde soorten als vleermuizen, huismus en gierzwaluw (te denken valt aan toepassen open stootvoegen, nestkasten, nestdakpannen etc).

Literatuurlijst

Literatuur:

- 1) *Ruimtelijke plannen, Startnotitie Bestemmingsplan Kleiwegkwartier. Gemeente Rotterdam Stadsontwikkeling, K. Lakerveld, augustus 2015;*
- 2) *Programma Duurzaam 2015-2018, Duurzaam dicht bij de Rotterdammer. Vastgesteld door B&W 8 juli 2015.*
- 3) *Toelichting Natuurkaart Rotterdam, Vastgesteld in het college van B&W op 18 maart 2014, Stadsontwikkeling en Stadsbeheer, Rotterdam, maart 2014.*
- 4) *Quickscan Wilhelminalaan, ISV/01623/S20. Gemeente Rotterdam, ing. M. Langstraat, mei 2010.*
- 5) *Quick scan Wilhelminaweg, Een onderzoek naar het voorkomen van beschermde flora en fauna. Ecoresult, L. Boon, april 2010.*
- 6) *Natuurparagraaf Adriaan Kluitstraat, KHE029V. Gemeente Rotterdam, ing. M. Langstraat, juni 2008.*
- 7) *Quickscan Adriaan Kluitstraat, Implementatie Flora- en faunawet, Verkenning ecologische waarden. Gemeente Rotterdam, ing. M. Langstraat, juni 2008.*
- 8) *Implementatie natuurwetgeving, uitbreiding Melanchton college, KP455. Gemeente Rotterdam, M.P. Moerman, maart 2005.*
- 9) *Schiebroek-Zuid, Implementatie Flora- en faunawet, Verkenning ecologische waarden. Gemeente Rotterdam, M.P. Moerman, november 2004.*
- 10) *Kern en Plassen, Implementatie Flora- en faunawet, Verkenning ecologische waarden. Gemeente Rotterdam, M.P. Moerman en M.G. Kleinveld, oktober 2004.*

Internet:

www.minlnv.nl

www.gis.rotterdam.nl/gisweb2 (oktober 2015)

<http://wetten.overheid.nl/>

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx>

<http://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/landschap/natuur-0/>

<http://staatvan.zuid-holland.nl/Paginas/Cijfers%20en%20kaarten/Kaarten/EHS.aspx>

Bijlage 1: wetgevende kaders

Natuurbeschermingswet

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora- en fauna kunnen op basis van Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober van kracht is geworden. Hierin zijn ook de reeds bestaande staatsnatuurmonumenten opgenomen. Van initiatieven in de omgeving van deze gebieden dient te worden vastgesteld in hoeverre er externe werking kan optreden met mogelijk significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelen. Het betreft hier de kwaliteit van de natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten. Hieronder vallen ook activiteiten die versturende effecten kunnen hebben op soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Een passende beoordeling is verplicht indien er door de ontwikkelingen niet op voorhand kan worden uitgesloten dat er significante effecten kunnen optreden. Aangezien een passende beoordeling een flinke verdieplingslag inhoudt (met kwantitatieve berekeningen) moet zo vroeg mogelijk aangetoond worden dat er geen sprake is van significante effecten. De noodzaak tot een passende beoordeling vervalt dan.

Flora- en faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten is sinds 1 april 2002 in de Flora- en faunawet geregeld. Het doel van deze wet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. In Nederland komen ongeveer 35.000 planten- en diersoorten voor. Daarvan zijn er ongeveer 1.300 wettelijk beschermd onder de flora- en faunawet, variërend van zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en vissen tot flora, insecten en schaaldieren. De flora- en faunawet kent zowel verbodsbepalingen als een zorgplicht. Voor verschillende categorieën soorten en verschillende activiteiten zijn vrijstellingen of ontheffingen van deze verbodsbepalingen mogelijk. De beschermde soorten zijn onderverdeeld in de volgende vier groepen: algemeen (tabel 1), overige (tabel 2), strikt beschermd (tabel 3) en vogels.

1. algemene beschermde soorten: hiervoor geldt ten aanzien van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een vrijstelling mits de gunstige staat van instandhouding niet wordt aangetast;
2. strikt beschermde soorten: voor soorten die minder algemeen zijn geldt een strikter beschermingsregime. Vrijstelling is mogelijk indien op basis van een goed gekeurde gedragscode wordt gewerkt. Ontheffing wordt alleen verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige instandhouding van de soort;
3. zeer strikt beschermde soorten: voor zeldzame, (zeer) bedreigde soorten die ook in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen bij opzettelijke verstoring. Voor bestendig beheer en gebruik geldt wel een vrijstelling voor een aantal verbodsbepalingen mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Dit is uitsluitend van toepassing op soorten die niet vermeld zijn op de habitatrichtlijn. Indien niet volgens een gedragscode kan worden gewerkt en/of er sprake is van soorten van de habitatrichtlijn dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd. Een zware toets, waarin nauwkeurig de verwachte effecten en maatregelen worden beschreven is vereist om de ontheffing te verkrijgen. Indien

mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen);

4. vogels: vogels worden veelal binnen de flora- en faunawet als aparte groep beschouwd. Dit aangezien alle inheemse vogels op het grondgebied van de EU beschermd zijn. In de praktijk betreft het vooral de bescherming van actieve nesten van vogels, die gedurende de broedperiode (globaal van maart t/m juli) niet mogen worden vernield, verstoord of verwijderd. Voor sommige vogelsoorten geldt dat nesten ook buiten het broedseizoen beschermd zijn. Hieronder vallen roofvogels, die jaarrond gebruik maken van hun nesten. Hetzelfde geldt voor nesten van vogels als de gierzwaluw en huismus die elk jaar naar hetzelfde nest terugkeren om te broeden. Overigens zijn niet alle jaarrond beschermde vogels even strikt beschermd. In de gewijzigde lijst (augustus 2009) van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit wordt onderscheidt gemaakt in categorie één t/m vijf. De laatste categorie (vijf) is bedoeld voor soorten waarvan de gunstige staat van instandhouding momenteel niet kritisch is, maar die wel aandacht behoeven indien er ontwikkelingen plaatsvinden waarbij grote delen van het leefgebied verdwijnen. Indien bij een ruimtelijke ontwikkeling een jaarrond beschermde vogel in het geding is (bv. een gierzwaluw of sperwer) moet gewerkt worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Wanneer dit niet mogelijk is moet een mitigatieplan worden opgesteld en voorgelegd aan het bevoegde Ministerie. Indien mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om eventuele negatieve effecten weg te nemen dienen tevens de ADC criteria te worden beargumenteerd (alternatieven, dwingende redenen groot openbaar belang, compensatie om instandhouding de waarborgen).

Zorgplicht

Naast verbodsbepalingen geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Artikel 2 van de Flora- en faunawet formuleert de algemene zorgplicht als volgt:

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
- Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover dat in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- De zorgplicht is altijd, voor iedereen en in alle gevallen van toepassing.